

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/218240,80-rocznica-samobojczej-smierci-Adolfa-Hitlera.html>
27.02.2026, 09:20

80. rocznica samobójczej śmierci Adolfa Hitlera

30 kwietnia 1945 roku przywódca i kanclerz Rzeszy odebrał sobie życie. Otworzyło to drogę do bezwarunkowej kapitulacji Niemiec i zakończenia II wojny światowej w Europie.

30.04.2025

Urodzony w 1889 r., dorastał w monarchii austro-węgierskiej. Ten niespełniony malarz i weteran I wojny światowej w 1921 r. stanął na czele Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotników (NSDAP) – antydemokratycznej, antykomunistycznej i antysemitowskiej. Po niepowodzeniu puczu monachijskiego (1923 r.), gdy bezskutecznie starał się siłą przejąć rządy w Niemczech, wybrał drogę parlamentarnej walki o władzę. W okresie światowego kryzysu gospodarczego NSDAP skokowo zyskiwała poparcie i stała się pierwszą siłą polityczną w kraju.

30 stycznia 1933 r. Hitler został mianowany kanclerzem Rzeszy Niemieckiej. Szybko zbudował państwo totalitarne, z obozami koncentracyjnymi dla przeciwników politycznych i ustawodawstwem antyżydowskim. Napaścią na Polskę 1 września 1939 r. rozpoczął II wojnę światową, naznaczoną ludobójczą polityką, której symbolem stały się kominy krematoryjne obozów zagłady.

Po klęsce Wehrmachtu pod Stalingradem (1943 r.) i udanym lądowaniu aliantów w Normandii (1944 r.) upadek Rzeszy był kwestią czasu. Ostatnie miesiące życia Hitler spędził w dużej mierze w bunkrze pod ogrodem kancelarii Rzeszy. Ostatni raz publicznie pokazał się 20 marca 1945 r. Gdy Armia Czerwona szturmowała już Berlin, 29 kwietnia poślubił swą długoletnią towarzyszkę życia Evę Braun oraz sporządził dwa testamenty – polityczny i prywatny. Dzień później Hitler i jego żona popełnili samobójstwo. Powszechnie przyjmuje się, że dyktator strzelił sobie w skroń i jednocześnie przegryzł fiolkę z cyjankiem. Zwłoki zostały spalone.

Niemieckie radio dopiero wieczorem 1 maja ogłosiło, że „nasz Führer [...] poległ”, co niezgodnie z prawdą sugerowało śmierć w walce.

Prasa w Polsce nie dowierzała, że przywódca Rzeszy nie żyje. 3 maja krakowski „Dziennik Polski” spekulował, że informacja o śmierci dyktatora to „prawdopodobnie nowy manewr faszystowski, polegający na tym, że rozpowszechniając doniesienie o śmierci Hitlera, faszysty niemieccy spodziewają się oczywiście umożliwić Hitlerowi zejście na teren nielegalny”. Dzień później powoływano się już jednak na zeznania Hansa Fritzschego, wysokiego urzędnika w Ministerstwie Propagandy i Oświecenia Publicznego Rzeszy, twierdzącego, że Hitler popełnił samobójstwo.

Śmierć dyktatora tak komentował na łamach „Przekroju” pisarz Jerzy Putrament: „Narobił łajdactw i zbrodni, których dotąd nie można sobie było nawet wyobrazić, a gdy przyszła pora na obrachunek, uciekł na tamten świat. [...] Poza wymordowaniem kilkunastu czy dwudziestu kilku milionów ludzi, zniszczeniem doszczętnym kilkudziesięciu miast i doprowadzeniem do ruiny swego narodu i państwa – nie dokonał niczego, co by przetrwało jego niesławny żywot. [...] Tak więc – lichy wódz, mierny polityk, wielki – nie złoczyńca nawet – geniusz zła. [...] Nauka jego da się sprowadzić do prostego odwrócenia nauk Chrystusowych: nienawiść bliźniego, niemiłosierdzie dla słabych, chorych, bezbronnych, pycha zamiast pokory”.

Wojna w Europie nie skończyła się wraz ze śmiercią Hitlera. „Jednak [...] główna przeszkoda, uniemożliwiająca złożenie broni, została usunięta. To, co było wykluczone, dopóki Führer żył, od razu stało się całkiem realne, gdy tylko popełnił samobójstwo” – zauważa brytyjski historyk Ian Kershaw. Ostatecznie Niemcy skapitulowały 8 maja 1945 r.

Dopiero jedenaście lat później, 25 października 1956 r., Sąd Rejonowy w Berchtesgaden oficjalnie uznał Hitlera za zmarłego. Kluczowe okazały się zeznania naocznych świadków z bunkra Führera – w tym osób, które dopiero w połowie lat pięćdziesiątych powróciły z sowieckiej niewoli. Z kolei w roku 2017 rosyjskie służby udostępniły francuskim naukowcom fragmenty czaszki i szczęki, które miały należeć do przywódcy Rzeszy. W artykule opublikowanym na łamach „European Journal of Internal Medicine” orzekli oni, że istotnie są to szczątki Hitlera.

Instytut Pamięci Narodowej od lat bada i ściga zbrodnie niemieckie w okupowanej Polsce. Podejmuje również tematy związane z polityką wewnętrzną Rzeszy za rządów Adolfa Hitlera.

Polecamy Państwu artykuły i nagrania dostępne w portalu IPN przystanekhistoria.pl

Audio: dr Filip Gańczak - samobójstwo Adolfa Hitlera

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Artykuł

fot. AIPN, Adolf Hitler w gronie oficerów niemieckich obserwuje atak wojsk niemieckich na Warszawę - zbliżenie od boku. Na pierwszym planie jeden z niemieckich oficerów, syg.GK-5-1-246-1

fot. AIPN, Adolf Hitler w czasie jednej ze swoich przemów skadrowany od pasa w górę z profilu, trzyma prawą rękę uniesioną do góry ubrany w koszulę z opaską na ramieniu na której widnieje sfastyka. Do munduru partyjnego przypięte (od góry): nierozpoznana odznaka, Krzyż Żelazny wz. 1914 I klasy i Czarna Odznaka za Rany wz. 1918, [svg.GK-10-1-2-2](#)

Pliki do pobrania

[dr Filip Gańczak - samobójstwo Adolfa Hitlera \(mp3, 7.19 MB\)](#)

[dr Filip Gańczak - samobójstwo Adolfa Hitlera \(wav, 52.71 MB\)](#)